

ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟ ΠΡΟΪΟΝ

Ελλάδα

τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανοικοδόμησης και Ανάπτυξης, ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση ενορχήστρωσε την ιδιωτικοποίηση των υδάτων και άλλων δημόσιων υπηρεσιών μέσα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ). Για την ιστορία αξίζει να πούμε ότι τον Νοέμβριο του 2001, στη Σύνοδο του ΠΟΕ στην Ντόχα, ο πρώην Ευρωπαίος επίτροπος **Πασκάλ Λαμί** πρόσθεσε τελευταία στιγμή στο κείμενο των αποφάσεων μια πρόταση που καλούσε για «μείωση ή κατάργηση των φορολογικών ή μη φορολογικών εμποδίων στα προϊόντα που παρέχει η φύση» και σ' αυτά συμπεριλαμβάνεται το νερό. Από το 2005 ο Λαμί είναι γενικός διευθυντής του ΠΟΕ... ■

Γιατί απέτυχαν τα πειράματα αποκρατικοποιήσεων

ΣΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ του '90 έλαβαν χώρα δεκάδες ιδιωτικοποιήσεις επιχειρήσεων νερού σε όλο τον κόσμο, κυρίως σε χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής. Το πείραμα απέτυχε παταγωδώς πλην ελαχίστων εξαιρέσεων και όπου δεν απέτυχε ήταν γιατί το κράτος συνέχιζε να επενδύει στα δίκτυα ύδρευσης και να επιδοτεί το νερό για τους φτωχότερους πολίτες, οι οποίοι ήταν αναγκασμένοι να πληρώνουν ακριβότερα για νερό χειρότερης ποιότητας.

Ακόμη και στελέχη της Παγκόσμιας Τράπεζας παραδέχονται σε μελέτες τους στο «Review of Industrial Organization» ότι κατά τη διαδικασία ιδιωτικοποίησης δεν δόθηκε αρκετή προσοχή στα χαμηλά εισοδήματα τα οποία επιβαρύνθηκαν περισσότερο από τις αυξήσεις των τιμών, ενώ οι μειώσεις στο κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων δεν πέρασαν στον τελικό καταναλωτή.

Οι ιδιωτικές εταιρίες δεν δείχνουν ευαισθησία για τα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα κόβοντας το νερό σε όσους δεν πληρώνουν, όπως δείχνει η τελευταία μελέτη της Food&water Watch. Το αποτέλεσμα είναι αυτά τα στρώματα να στρέφονται σε εναλλακτικές μη ασφαλείς για την υγεία πηγές ύδρευσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Νότια Αφρική, η περιοχή της Μπομπέλα, όπου η εταιρία έκοψε το νερό και ξήλωσε μέχρι και τους αγωγούς που μόλις είχαν εγκατασταθεί, μήκους έξι χιλιομέτρων. Ακόμη

και όταν ξέσπασε επιδημία χολέρας η εταιρία δεν έδειξε καμία ευαισθησία. Κάτι αντίστοιχο συνέβη στη Μαδαγασκάρη. Η διακοπή υδροδότησης στις φτωχές συνοικίες οδήγησε τον κόσμο σε μη ασφαλείς πηγές νερού. Η κακή ποιότητα του νερού ευθύνεται για το 88% των περιστατικών διάρροιας και για 1,5 εκατομμύριο θανάτους το χρόνο.

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΟΗΕ καθώς και η Γερμανική Τράπεζα Ανάπτυξης επισημαίνουν σε σχετικές εκθέσεις τους ότι οι κρατικοί φορείς εξακολουθούν να είναι οι βασικοί χρηματοδότες των συστημάτων ύδρευσης και μετά τις ιδιωτικοποιήσεις

Οι εταιρίες στην πλειονότητά τους αρνούνται να προχωρήσουν σε νέες επενδύσεις. Σε έκθεσή της, το 2003, η Παγκόσμια Τράπεζα αναγνωρίζει ότι οι ιδιωτικοποιήσεις του νερού στη Λατινική Αμερική είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επενδύσεων, καθώς οι εταιρίες δεν είχαν άμεσο οικονομικό όφελος. Στη Γαλλία οι δημοτικές αρχές δεν κατάφεραν να πείσουν τις εταιρίες να επενδύσουν, με αποτέλεσμα οι ίδιοι οι δήμοι να φτιάχνουν επιχειρηματικά οχήματα για να επεκτείνουν τα δίκτυα. Στη Νότια Αφρική εταιρία που πήρε το δίκτυο στην Ακτή των Δελφινιών περιόρισε τις επενδύσεις της κατά 60% σε σχέση με τις αρχικές της υποσχέσεις.

Εκθέσεις

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΟΗΕ, καθώς και η Γερμανική Τράπεζα Ανάπτυξης επισημαίνουν σε σχετικές εκθέσεις τους ότι οι κρατικοί φορείς εξακολουθούν να είναι οι βασικοί χρηματοδότες των συστημάτων ύδρευσης και μετά τις ιδιωτικοποιήσεις.

Σύμφωνα με μελέτη των **Ντέιβιντ Μακ Κένζι** και **Ντιλίπ Μουκχέρτζι**, οι ιδιωτικοποιήσεις στη Λατινική Αμερική είχαν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του εργατικού δυναμικού στις επιχειρήσεις που ιδιωτικοποιήθηκαν από 30% έως 75%. Στην Αργεντινή, για παράδειγμα, το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων (για όλες τις επιχειρήσεις, όχι μόνο του νερού), που ξεκίνησε με τις ευλογίες του ΔΝΤ, είχε ως αποτέλεσμα 130.000 ανέργους, αριθμός που επιβάρυνε κατά 13% τη συνολική αύξηση της ανεργίας στη χώρα. ■

Οι φτωχοί επλήγησαν περισσότερο

Η ΕΛΛΕΙΨΗ επενδύσεων και οι απολύσεις, με δύο λόγια το κυνήγι του κέρδους από τις επιχειρήσεις, είχε ως αποτέλεσμα, πρώτον, τη διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και, δεύτερον, χειρότερη ποιότητα νερού. Στη Βολιβία, που είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, η ιδιωτικοποίηση του νερού αύξησε τη φτώχεια κατά 2%, καθώς οι πολίτες ήταν αναγκασμένοι να ξοδεύουν μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους, με τους φτωχότερους να πλήττονται περισσότερο. Αλλα παραδείγματα είναι τα εξής:

● Στο **Γκουαγιακίλ** του Εκουαδόρ, οι τιμές αυξήθηκαν κατά 180% μετά την αγορά του νερού από θυγατρική της Bechtel. Κοινωνικές οργανώσεις κατηγόρησαν την εταιρία για κακής ποιότητας νερό που είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν τα κρούσματα ηπατίτιδας.

● Στην **Τζακάρτα** της Ινδονησίας, μέσα σε δέκα χρόνια από την ιδιωτικοποίηση των δικτύων ύδρευσης, οι τιμές αυξήθηκαν κατά 258%. Από το 1998 μέχρι το 2004 οι νέες συνδέσεις αυξήθηκαν κατά 58% για οικογένειες που ανήκουν στα μεσαία στρώματα, ενώ η αντίστοιχη αύξηση για τα φτωχά στρώματα ήταν μόλις 24%.

● Στη **Λα Πας και στο Ελ Αλτο** της Βολιβίας οι ιδιώτες αρνήθηκαν τη σύνδεση στο δίκτυο σε 80.000 οικογένειες οι οποίες δεν είχαν να πληρώσουν. Χαρακτηριστικά η Food&water Watch αναφέρει ότι το κόστος μιας σύνδεσης για μια φτωχή οικογένεια κόστιζε όσο η οικογενειακή δαπάνη δύο ετών για τρόφιμα...

● Στην **Αργεντινή** όταν η Suez αγόρασε το δίκτυο ύδρευσης, οι τιμές διπλασιάστηκαν. Η εταιρία αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη χώρα έπειτα από κινητοποιήσεις, με τους πολίτες να αρνούνται να πληρώσουν τους λογαριασμούς.

● Στην **Αυστραλία**, στο Σίδνεϊ, το νερό βρέθηκε μολυσμένο με μεγάλες ποσότητες παρασίτων giardia και κρυπτοσποριδίων λίγο μετά την αγορά του δικτύου από τη Suez.

● Στη **Βρετανία** η τιμή του νερού αυξήθηκε κατά 450% τη στιγμή που τα κέρδη του ιδιώτη αυξήθηκαν κατά 692% και οι μισθοί των υπηλθόβαθμων στελεχών του κατά 708%. Την ίδια στιγμή η Βρετανική Ιατρική Ένωση επισήμανε ότι η ιδιωτικοποίηση του νερού είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των κρουσμάτων δυσεντερίας κατά έξι φορές. ■

Οι ταραχές στη Βολιβία

Η ΠΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΗ περίπτωση είναι αυτή της Βολιβίας. Η Παγκόσμια Τράπεζα αξίωσε την ιδιωτικοποίηση του νερού, απειλώντας ότι θα διακόψει δάνειο 600 εκατομμυρίων δολαρίων στη χώρα (δεν αποκλείεται το σενάριο να το ξαναδούμε σύντομα). Η εταιρία Bechtel αγόρασε το δίκτυο και στην Κοτσαμπάμπα ο λογαριασμός του νερού έφτασε τα 20 δολάρια, τη στιγμή που ο μέσος μηνιαίος μισθός ήταν 100 δολάρια. Μεγάλες κινητοποιήσεις ξέσπασαν με αποτέλεσμα πολλούς νεκρούς και ταραχές που επεκτάθηκαν και σε άλλες πόλεις. Τελικά οι πολίτες κέρδισαν τη μάχη αναγκάζοντας την κυβέρνηση να πάρει πίσω το νερό και την Bechtel να φύγει με σκυρμένο το κεφάλι, ζητώντας όμως αποζημίωση 25 εκατομμυρίων δολαρίων. ■

